

PATENTTI – lähtökohdat ja kansainvälinen tausta

Professori Niklas Bruun
projekttiluento

IPR University Center

15.9.2008

Kansainvälinen tausta



- Pariisin sopimus: Teollisoikeuden suojelemista koskeva Pariisin yleissopimus (1883)
- kohdistuu patentteihin, hyödyllisyysmalleihin, teollismalleihin, tunnusmerkikeihin ja vilpilliseen kilpailuun
- Merkittävä kansainvälinen läpimurto

Pariisin sopimuksen lähtökohdat



”First generation”- sopimus:

- käsitteellinen yhtenäisyys
- kansallinen (alueellinen) suoja
- kansallisen kohtelun periaate
- konventioprioriteetti
- vähimmäissuojan periaate

Second Generation - sopimukset



Information and Classification of patents:
The Strasbourg Agreement Concerning international patent classification (1954, voimassa oleva sopimus vuodelta 1971, myöhemmin tarkistettu)

PLT-sopimus (Patent Law Treaty) 2000
(menettelyn harmonisointi)

Third Generation - sopimukset



Yhdellä hakemuksella monta patenttia:

EPC-sopimus (Suomi mukana vasta
vuodesta 1996)

PCT-sopimus, voimaan 1978 (140 maata
mukana)

Suomen patenttivirasto tutkiva PCT-virasto
vuodesta 2005

Euroopan patenttisopimus



- Euroopan patenttisopimus eli EPC (European Patent Convention, Münchenin sopimus, EPS)
- Voimaan 1977, jäseniä 34
- Suomi liittyi 1996
- Eurooppalainen sopimus
- Yhtenäistää myös patenttilakien sisältöä
- Yksi hakemus, yhdenmukainen patentti
- Lopputuloksena kuitenkin kansallinen patentti

Fourth Generation



- Pyrkimys alueellisiin järjestelmiin
EU=yhteisöpatentti (toistaiseksi ei ole onnistuttu)
Idea: yksi patentti voimassa kaikissa EU:n
jäsenmaissa

Ongelmana:

1) Kielet 2) riidanratkaisujärjestelmä

Direktiivi: Bioteknologian patenteista (98/44/EY)

Fourth Generation



TRIPS

- Uusi kansainvälisen kaupan ja IPR-järjestelmän välinen suhde
- Vähimmäisvaatimukset (Pariisi+)
- Most Favoured Nation-periaate (MFN)
- Oikeuksien toteuttaminen keskeosena tavoitteena

Innovaatioketju



- IDEA -> ei suojattavissa
- KEKSINTÖ -> suojattavissa
- PATENTTI -> patenttilaissa määritellyt edellytykset
- KAUPALLINEN TUOTE -> markkinointi

Patentti



- Keksinnön suojamuoto
- Laissa ei määritellä keksintöä, mutta sanotaan, mikä ei ole keksintö
- Laissa määritellään patentoitavissa oleva keksintö

Patentti



– Patentoinnin vaihtoehdot

- Keksintö pidetään salassa - ei suojaa kolmatta vastaan
- Keksintö julkaistaan - muutkaan eivät voi patentoida

Patentti



- Kielto-oikeus - kukaan ei saa hyödyntää ilman lupaa
- Ei hyödyntämisoikeus - esim. lääke edellyttää myyntilupaa

Patentoitavissa oleva keksintö



- Uusi = ei löydy julkaisuista
- Keksinnöllinen = ei itsestään selvä alan ammattilaisille
- Tekninen toisinnettavuus = voidaan valmistaa lisää

Patentoitava keksintö



- Keksintönä ei pidetä pelkästään
 - löytöä
 - tieteellistä teoriaa, matemaattista menetelmää
 - taiteellista luomusta

Patentoitava keksintö



- Keksintönä ei pidetä pelkästään
 - "ihmisen älykkyyden osoituksia" eli suunnitelmaa, sääntöä tai menetelmää älyllistä toimintaa, peliä tai liiketoimintaa varten eikä *tietokoneohjelmaa tai tietojen esittämistä*

Patentoitava keksintö



- Patenttia ei myönnetä kirurgista tai terapeutista käsittelyä tai diagnoosia tarkoittavalle menettelylle, joka kohdistetaan ihmisiin tai eläimiin.
- Patentti voidaan myöntää tuotteeseen, aineet ja seokset mukaan lukien, joka on tarkoitettu käytettäväksi jossakin mainitussa menetelmässä.

Patenttia ei myönnetä



- Keksintöön, jonka hyväksikäyttö on siveellisyyden tai yleisen järjestyksen vastaista
- Kasvilajikkeisiin tai eläinrotuihin taikka olennaisesti biologiseen menetelmään kasvien tai eläinten jalostamiseksi

Patentti



- Kirjallinen haku
 - muoto tarkkaa
- Rekisteröinti
 - julkisuus, mahdollisuus puuttua hakuprosessiin
- Määräaika
 - voimassa tietyn ajan

Patentin hakeminen



- Kansallinen hakemus kaikkiin tarvittaviin maihin
- Eurooppapatentti -> EPO
- Kansainvälinen patenttihakemus -> PCT

Kansallisen patentin hakeminen



- Kirjallinen hakemus PRH:lle (vastaava virasto löytyy eri maista)
- Hakemuksen asiat: nimi, selitys, vaatimukset
- Hakemus julkiseksi 18 kk:n kuluttua
- Patentti myönnetään
- Väiteaika 9 kk
- Patentti voimassa 20 v
- Tutkiva viranomainen (Suomessa, ei kaikkialla)

Hakemuksen sisältö



- Keksinnön selitys ja siihen kuuluva piirustus
 - keksintöjen oltava toisistaan riippuvaisia
- Patenttivaatimukset
 - ”tunnettu siitä, että ...”
 - itsenäinen / epäitsenäinen
- Tiivistelmä

EPC



- Hakemuksessa nimetään ne valtiot, joihin patentti halutaan voimaan
- Hakemus voidaan jättää PRH:lle suomeksi
- Viralliset kielet englanti, saksa, ranska
- EPO tutkii, myöntää, myös väiteprosessi EPOssa
- Kansallisesti rekisteröidään niissä maissa, joissa halutaan voimaan -> käänös ao. kielelle

Patentin suojapiiri



- Patenttivaatimukset määrittävät suojapiirin
- Selitystä voidaan käyttää apuna
- Kaikenlainen keksinnön hyväksikäyttäminen
- Paitsi:
 - ei ammattimainen
 - sammuminen (= tuotteen hyväksikäyttö, kun tuote on laskettu markkinoille patentinhaltijan suostumuksella)
 - käyttö kokeissa
 - käyttö tutkimuksessa lääkkeen myyntiluvan saamiseksi

Hyödyllisyysmalli



- Valinnainen suojamuoto patentoitaville keksinnöille
- Ainoa suojamuoto keksinnöllisyystason alle jääville keksinnöille
- Keksinnön on oltava uusi ja selvästi erottava aikaisemmasta

Hyödyllisyysmalli



- Kansallinen suojamuoto, ei harmonisoitu, jossakin muodossa lähes kaikissa EU maissa
- Kirjallinen hakemus -> rekisteröinti, ei tutkita
- Suoja-aika 4 + 4 + 2
- Hakeminen ym. soveltuvin osin kuten patentti

Hyödyllisyysmalli



- Strateginen väline yritykselle
 - voidaan muuttaa patenttihakemukseksi
 - prioriteetti
 - nopea menettely - nopea täysipainoinen reagointi loukkauksiin
 - heikkoutena heikkous